

Iruzurra aitzakia



NAROA ELORTZA
GORROTXATEGI

Lanbidek Diru-sarrera Bermatzeko Errentetako iruzurraren aurkako kanpaina jarri du martxan, eta salaketetarako buzoi anonimoa sortu du. Jaso dituen kritikei erantzunez, adierazi du buzoi hau salaketak eta jakinarazpenak ordenatzeko tresna huts bat dela. Ez du ez klase irakurketarik, ez zaurgarriekiko kriminalizatorik bultzatzen, eta ez du, nola ba, herririkideon artean polizia lanak egitea sustatzeko helbururik.

Egia esan, azken kanpaina horrek ez nau bereziki harritu. Ez nau harritu, sistemak kolektibo zaurgarriak kriminalizatzeko saiakera behin eta berriro egiten duelako; erraza, merkea eta segurua delako hori. Diru-sarrera Bermatzeko Errentetako iruzurrarena kontu zaharra da, oso hedatua, eta faltsua: %0,7ko iruzur tasarekin, ke-laino hutsa da.

Akaso, Lanbideren kanpainak zerbait ona badu, kexa eta salaketetarako tresnei buruz hitz egiteko aukera eman izana da. Izan ere, 2023. urte amaieratik legez araututa daude “salaketetarako kanal etikoak”. Kanal horiek enpresen eta erakundeen gardentasuna eta jarrera etikoak bultzatzea dute helburu, eta horretarako, salatzailearen segurtasuna eta konfidentziasuna bermatzen dute. Oso tresna baliagarria izan daiteke antolaketa sindikal baxuko erakundeetan edota zaintza eta jazarpen protokoloetan hutsuneak dituzten kasuetan. Izan ere, jazarpena salatze muga handietako bat izaten da salatze beldurra.

Dena den, ez du ematen Lanbideren ekimenaren atzean halako helburu onik dagoenik. Gehiago du, neure ustez, eskuin muturraren diskurtsoa bultzatetik eta klase borrokatik, gizarte kohesio eta zaintza komunitariotik baino. ●

“Mugikor tentelen” demanda eta deskonexio digitala

MIKEL GARCIA IDIAKEZ

Internetik, Whatsappik, sare sozialik gabeko mugikorrengeatik aldatu du smartphonea gazteen %12,2k, Espainiako Estatuan. Funtzio oinarritzakoak baino ez dituzten mugikorrek erosteko bilaketak %215 hazi dira urtebetean. Desazkunde (eta desintoxikazio) digitalaren aldeko mugimendua handitzen ari ote da?

Bitxia da, Internetik gabeko aroa ezagutu ez duten gazteak dira batez ere beren mugikorretan deskonexio digitala bilatzen dutenak. Hala dio SPC konpainia teknologikoaren txostenak. Mugikor adimentsuekiko menpekotasuna murriztu eta denborarekiko kontrola berreskuratze aldera, deskonexio digitala joera bilakatzen ari da telefono eramangarrietan, dio txostenak; hori bai, gutxiengoa dira oraindik dumbphone (mugikor tentelak) deiturikoak dituztenak (%12-20 artean). Deitu eta deiak jasotzeko, musika entzuteko, argazkiak ateratzeko... balio duen mugikorra nahi dute, ez besterik. Pista bat: prezioak konparatzeko erabiltzen den Idealo webgunean, 2023ko irailetik 2024ko irailera %215 hazi da mugikor tentelak bilatzen dituztenen kopurua, Espainiako Estatuan.

“Teknologiarekin (eta zenbat eta teknologia gehiagorekin) beti da hobeto” mantrarekiko gero eta ahots kritiko gehiago entzuten da; sarri, haurtzaroari eta hezkuntzari lotuta dator mezua, dela lehen mugikorra izateko adina atzeratzeko beharra, dela pornografiarekiko eta sare sozialekiko kezka, eskolaren digitalizazioa birpentsatzeko aldarrikapena... Ez alferrik, smartphone eta sare sozialek buru osasunean, antsietatean, menpekotasun emozionalean... izan ditzaketan eragin kaltegarriak bereziki haur eta nerabeen artean islatzen direla diote azterketek. Chromebook bezalako betetako ikasgelak panazea gisa saldu zizkiguten, baina prozesu analogikoak ez alboratzeko premia eta eskolan teknologiarik gabeko espazioak izatearen garrantzia azpimarratu dute, zer eta teknologian aditu direnek eurek (irakurri ARGIA n kaleraturiko *Teknologiarekiko lilurak ez dezala hezkuntza itsutu* artikulua).

Eta nire buruari galdetzen diot: pixkanaka ba ote dator biraketa bat desazkunde digitalari bide emango diona, eta ez soilik hezkuntzan, gure eguneroko arlo guztiak harrapatuko dituen gogoeta sakonago baten baitan baizik, arrapaladan datorkigun inbasio teknologikoarekin saturatuta dauden herritarren partetik? Besterik ez bada, erritmo hau sostengaezina delako, ikuspegi askotatik. ●

